

SE EDU-UWEM MME ETE YE EKA EMI EFIQKDE ABASI ENAMDE

Mme Nke 22:6; 29:15; 2 Nwed Timothy 1:1-5; Genesis 18:16-19; Joshua 24:14, 15.

OYQHQ UKPEP-NKPQ 385

Eke Ikpọ Owo

IKQ IBUOT: “Tim teme eyenqwoñ nte ekemde ye usuñ esie: ke ini enye akabarede idem akani owo, enye idikpoñke enye” (Mme Nke 22:6).

I. Se Edu-uwem Ete Ye Eka Anamde

1. Edu-uwem ete ye eka enyene ñkpọ ndinam ye nditọ, Mme Nke 22:6; Nwed Mbon Ephesus 6:4; 2 Timothy 3:15.
2. Nduari emi enode eyenqwoñ onọ enye ifiok, Mme Nke 29:15; 10:1; 17:25.
3. Paul etiñ abaña ima emi enye amade Timothy, eyen esie ke ikọ Abasi, 2 Timothy 1:1-3.
4. Eka-eka ye eka Timothy ema enyene mbuotidem, 2 Timothy 1:4, 5.
5. Abasi ama ayarade nsobo Sodom onọ Abraham oto ntak edinam akpanikọ esie nte ete, Genesis 18:16-19; John 15:15.
6. Joshua ama onọ nditọ Israel item ete enam ñkpọ enọ Jehovah, onyūñ ebiera ke idem esie ndinam kpasuk ntre Joshua 24:14, 15; Ruth 1:16.

SE EKPEPDE EBAÑA

Akani ñke emi, “Nte enukde eto ke nsekke eto onuhọ” edi akpanikọ. Nwed Abasi qdohọ ete, “tim teme eyenqwoñ nte ekemde ye usuñ esie: ke ini enye akabarede idem akani owo, enye idikpoñke enye”. Edu-uwem mme ete ye mme eka ekara eyenqwoñ toñode ke ini emi enye amanade. Edieke ete eyen anamde akpanikọ inyuñ ibiañake eyen esie ke usuñ baba kiet, eyen oro eyekori ye oyohọ mbuotidem ke idem ete.

Ekikere eyenqwoñ edi ata nsekonyuñ edi mmem-mmeme ndiwonore enye nno Abasi ye edinen ido ke ini eteqonode ndida akpanikọ nsin enye ke idem toto ke uyen. Iduhe oson-urua udeme emi enode eyenqwoñ nte ufok emi efiokde Abasi. Nkpọ emi otọ ima ye uteñe Ikọ Abasi ke esit eyen-qwoñ.

Se Edu-uwem Mme Ete Ye Mme Eka Enamde

Nnyin imenyene uwut-ñkpọ edu-uwem eka-eka ye eka ke uwem Timothy. Paul etiñ abaña oyohọ mbuotidem Timothy, emi ekebemde iso oduñ ke esit eka eka esie Lois ye eka esie Eunice. Eka ye eka-eka sie ema etọ mkpasip edu-uwem anditiene-Christ ke esit esie.

Ke ini ekekwoode Ikọ Abasi Jesus Christ ke Obio Lystra, esit Timothy ama osop ndimek akpanikọ. Ema ekabare enye enọ Christ, ndien enye onyūñ edi kiet ke otu nti nsaña-utom Paul. Paul ama otim etiñ abaña enye nte eyen esie ke Ikọ Abasi. Nwed item iba emi Paul ekewetde onọ esok Timothy edu ke Nwed Abasi, mmọ enyuñ enọ nnyin nti item ke abaña usuñ edinen ido. Nnyin imenyene akamba uwut-ñkpọ ke Timothy ke abaña se edu-uwem ete ye eka anamde.

Se Edu-uwem Abraham Ke Ufok Anamde

Ke nditiñ mbaña Abraham, Jehovah qdohọ ete, “Koro mmemek enye, kpañ enye ekpeteme nditọ esie ye ufok esie eke editienede enye, ete ekpeme usuñ Jehovah, ndinam se ifonde inyuñ inende” (Genesis 18:19). Koro Abraham ekekpede ufok esie, Jehovah ama ekere ete ke imọ ikpenyene ndiyarare nno enye ndibe ñkpọ emi Enye okoyomde ndinam. Ekedo akwa utip ke ekekpe Abraham oto usuñ nte enye akakamade nditọ esie.

Etiñ enọ nnyin ke Obufa Ediomini ete owo eke oyomde ndida idaha, mme oyomde ndidi ada iso ke ufok Abasi, enyene ndidi owo emi otimde akama ufok esie, “onyūñ anamde nditọ esie esuk ibuot ke kpukpru ido eke odotde ukpono” (1 Timothy 3:1-4).

Job

Job ekedi owo emi Jehovah qdohode ete, enye ama enen onyūñofon ama, owo emi abakde Abasi onyūñ asuade idiok-ñkpọ. Kpukpru ini enye ada ñkpọ uwa aka onyūñ ofop abaña nditọ esie mbak ke ini usoro esit mmọ okuwonore okpoñ usuñ edinen-ido ebine usuñ ererimbot ekenam idiok-ñkpọ. Enye ama

anam akpanikọ ọnọ nditọ esie, edi ikokponoke inyuñ idaha mmọ nte ndem. Ke ini eketañde mmọ efep ke ubọk esie ke ekpri ibio ini, enye ikosuñike Abasi, inyuñ ibupke ntak emi ñkpọ oro okotibede ọnọ enye. Enye ama onuk ibuo esie okpono Abasi onyuñ ọdọhọ ete, “Edi Jehovah ọkọnọ Jehovah onyuñ ọbọ; ekọm enyiñ Jehovah”.

Nditọ Nsoñ-Ibuot

Ke ñkpọ nte isua aba emi ekebede owo emi mikọfiọkke Abasi ama oto ke edem akpa oko edi onyuñ ada etop ọsọk ediye obio nnyin ete ke owo inyeneke ndineñere eyenọwọñ ke ndudue esie. Yak eyenọwọñ ọkọri nte enye amade onyuñ etie nte ekebotde enye, ndien ke enye eyekeme ndikere nnyuñ nnam ñkpọ ke ndammana ifiọk esie. Ke ntre nnyin iyenyene emana ñkpọsọñ owo. Mme andise ñkpọ mbaña ukpep-ñwed ke ufọk-ñwed ema etọtọñ ndinam ñkpọ ke ekikere mmọ, ndien ediwak ufọk ñwed enyime enyuñ eda mme ukpep-ñkpọ oro. Mme ete ye mme eka ema enyime, nditọwọñ enyuñ ebọ ukpep-ñkpọ oro ke idaresit. Nnyin idu ke ini ukpeñe idaha emi. Nso idi ukpeñe oro? Ibat nditọwọñ emi enamde idiọk-ñkpọ okpon tutu ñka usuan-etop ye bodisi ikemeke nditre mmọ. Nso idọk ke mme ete ye mme eka edọk? Iduọ-esit, mfuhọ, ukut ye ntimere ekikere, idighe se ekemede ndiyọ. Nso idọk ke ererimbot edọk? Unana edinim ibet, eñwan, utọk, usua, unana edinim owo ke akpanikọ ye ndik.

Idighe obio nnyin ikpọñ ke mme ñkpọ eyọhọ, edi edu ke ofuri ererimbot. Kere baña utọ mme ete ye mme eka eke mme anana ibet mkparawa emi enyenede, ndien mbufo emenyene ekese ndise mme ete ye mme eka oro mfin emi. Kpake otu Ikọt Abasi emi etiñde ete ke imokop uyo Abasi, eyak nditọñwọñ enọ usuñ mmọ, ndien ikọ eke kpukpru owo etiñde edi, “Mme ete ekop uyo enọ nditọ mbufo”. Edi Ñwed Abasi ekpep ete, “Nditọ, esuk ibuo enọ mme ete mbufo ye mme eka mbufo ke kpukpru ñkpọ, koro emi enemde Ọbọñ esit” (Ñwed Mbon Colossae 3:20).

Jehovah ama ese ini iso onyuñ okut mme ñkpọ emi edidade itie ke akpatre eyo emi, ndien Enye ama ewet ke Ikọ Esie ete, “Edi fiọk emi, ete ndiọk eyo eyedu ke ukperedem ini. Koro mme owo eyedi mme ama idem, ye mme ama inyene; enyuñ ebure idiọk mbure, eseri iseri, esuñi isuñi, esọñ ibuo ye ete ye eka, enana esit ekọm, enana uteñe Abasi” (2 Timothy 3:1, 2).

Ntunọ

Mme ini edu emi eyenọwọñ oyomde ntunọ, ndien mme ete ye mme eka etim eyom eti ibuo ye ifiọk ndifiọk usuñ ye ini emi mmọ ekpenọde ntunọ oro. Paul ọdọhọ ete, “Mme ete, ekufiomo nditọ mbufo, mbak esit ediduo mmọ” (Ñwed Mbon Colossae 3:21). Ndien ke Ñwed Mme Hebrew 12:9, nnyin ikot ite: “Akan oro, nnyin imenyene mme ete obukidem emi eketunọde nnyin, ndien nnyin iteñe mmọ”. Ete mme eka inyeneke ndiyat esit, nnyuñ ntunọ eyen ke usua. Edi usọp-usọp ufen emi enọde eyenọwọñ ke mitimke ikere anam enye ayat esit onyuñ enyene iduọ esit. Ke ini etimde enam añaña eyenọwọñ ete ke enye ama anam ndudue ndien ke enyene ndinọ enye ufen ke abaña idiọk-ñkpọ mme ntut-utọñ oro, do ke enye otim ọfiọk ufen esie. Ke ini iso, midighe idaha oro, enye eyenọ ete ye eka esie ukpono. Ediwak ini, ete esifuhọ ke ini enye ọnọde eyenọwọñ esie ufen. “Idaha emi kaña kpukpru ntunọ itiehe inem-inem, edi ababiak; edi ke ukperedem, enye oñwum mfri emem ọnọ mmọ emi ekebede ke nsiñere esie, kpa nfri edisana ido”. Eduuwem mme ete ye mme eka ke idem nditọ ayararede owut mme mmọ eyenam Heaven ebiet iduñ mmọ, mme eyetak ke nsinsi. Nso utọ utom! kpa ye oro, ufọk ifañ mfin emi enana ebiet ubọñ akam! Mmọñ ke okut nte ekpepde nditọwọñ Ikọ Abasi ke usenubọk, uwemeyo ye okoneyo?

Mbet Emi Abañade Nditọwọñ

Ke ini ekenọde Moses mbet, Jehovah ama ọdiọñ nte ekedide akpan ñkpọ ọnọ mme ete ye mme eka nditeme nditọ mmọ mbaña Abasi, ndien Enye ama ọnọ mme item emi: “Ma ndien Abasi fo ke ofuri esit fo, ye ke ofuri ukpọñ fo, ye ke ofuri odudu fo. Ndien yak mme ikọ emi ami ntemede fi mfin emi, edu fi ke esit: nyuñ ọdiọñ siak mmọ nọ nditọ fo, nyuñ kama mmọ ke inua fo ke ini afo etiede ke ufọk fo, ye ini afo asañade ke usuñ, ye ke ini afo anade ke isọñ, ye ke ini afo adahade ke enyọñ. Nyuñ yiri mmọ ke ubọk fo man edi idiọñ, yak enyuñ edu fi ke ufọt enyin nte fronlet. Nyuñ wet mmọ ke obubọk enyin-usuñ fo, ye ke mme itim fo” (Deuteronomy 6:5-9). Joshua ama otim fiọk mme item emi, ndien ke etop unyọñ emi enye ọkọnọde nditọ Israel, enye ofiori ete, “Edi ama edi ami ye ufọk mi, nnyin iyenam ñkpọ JEHOVAH”.

Ima Ye Eti-Esit

Mme ete ye eka ekpenyene ndidi mmọ eke nditọ enyenede ifiọk, uñwam ye ukpeme eto mmọ. Enyene ndiwut nditọñwọñ inem emi odude ke ima ye udọñ ete mmọ. Mmọ eyom nduari enyuñ efiak eyom nda-usuñ, “Enyene-ibuo eyen adat ete esit: edi ndisime eyen edi mfuhọ eka esie”? Ti baña akani ikọ emi, “Eti ukara ọtọñ ke uyen”. “Mme Ete, ekufiomo nditọ mbufo; edi ekama mmọ ke ntunọ ye item Ọbọñ” (Ñwed Mbon Ephesus 6:4).

MME MBUME

1. Nso ekikere ke afo enyene abañã se edu-uwem owo Abasi anamde ke idem eyenwõñ?
2. Nso ikedi enyiñ eka-eka Timothy, ye eke eka esie?
3. Nso ikedi ata ñwõrõ-nda edu-uwem mmõ?
4. Nso edi ntak emi Abasi ekenyenede utõ idorenyin oro ke Abraham?
5. Ke nditiene se ibet eketemedede, nso ini ke mme ete ye mme eka ekenyene nditiñ nnõ nditõ mmõ mbañã Abasi?
6. Nso ke okut ke otu nditõñwõñ emi emade Abasi ye mmõ emi mimaha?
7. Fiak tiñ akpatre ikõ emi Joshua eketiñde õnõ nditõ Israel abañã edinam ñkpõ nnõ Jehovah.